

Το WEB 2.0. στην Ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα

Μαυραντζάς Νικόλαος

Εκπαιδευτικός Πληροφορικής ΠΕ86, MSc, Α/θμια Εκπ/ση Καρδίτσας,
nikmavr@sch.gr

Δήμητρα Παναγιώτου

Εκπαιδευτικός Ηλεκτρολόγος ΠΕ83, Medu, Β/θμια Εκπ/ση Δυτ. Αττικής,
dpanagioutou9@gmail.com

Περίληψη

Το Web 2.0 ήταν/είναι μια επανάσταση της πληροφορίας με πεδίο εφαρμογής το διαδίκτυο. Ο απλός κυβερνοεπισκέπτης ιστοσελίδων μετατράπηκε σε δημιουργό περιεχομένου, μετέχοντα με πολλαπλό τρόπο στην ανταλλαγή πληροφορίας, κυρίως με τη χρήση των CMS (Content Management Systems) και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ο εκπαιδευτικός κλήθηκε να συμμετάσχει σε αυτήν την επανάσταση ως χρήστης και ταυτόχρονα ως δημιουργός online εκπαιδευτικού περιεχομένου, οι σχολικές μονάδες και υπηρεσίες δοκιμάστηκαν στο πεδίο της διάχυσης της πληροφορίας και της εξωστρέφειας έχοντας τη δυνατότητα να γνωστοποιήσουν στην κοινωνία τα εκπαιδευτικά τους δρώμενα και δραστηριότητες. Ωστόσο αυτός ο δρόμος αποδείχθηκε δύσκολος και όχι για όλους.

Λέξεις κλειδιά: Web 2.0, ιστοσελίδες, εκπαιδευτικοί, κοινωνικά δίκτυα

Εισαγωγή

Το διαδίκτυο ξεκίνησε με διάφορες υπηρεσίες με την καθολική-παγκόσμιά του διάσταση να έχει εμφανιστεί ήδη από το 1980. Αυτό που το 'εκτίναξε' σαν τεχνολογία ήταν το www ή αλλιώς το web και συγκεκριμένα η εμφάνιση, το 1992, του πρώτου προγράμματος που μπορούσε να εμφανίζει όχι μόνο κείμενο αλλά και εικόνες και το οποίο είχε γραφικό περιβάλλον. Ο λόγος για το πρόγραμμα περιήγησης ιστού Mosaic με το οποίο ο μέσος (αδαής με την πληροφορική) χρήστης μπόρεσε να περιηγηθεί στον παγκόσμιο ιστό.

Αρχικά υπήρχε μόνο η γλώσσα html για την κατασκευή στατικών σελίδων. Οι html ιστοσελίδες ξεφύτρωναν σαν μανιτάρια σε όλο τον κόσμο και οι επισκέπτες ή περιηγητές αντλούσαν πληροφορίες, που πριν την ανακάλυψη του κυβερνοχώρου, ήταν α) μόνο για κλειστές κάστες και μπορούσες να τις βρεις μέσα σε εξειδικευμένα βιβλία, περιοδικά ή β) ειδικευμένες τεχνικές γνώσεις που μεταδίδονταν από γενιά σε γενιά.

Επιπλέον η πληροφόρηση ήταν άμεση. Δεν περίμενες το μηνιαίο περιοδικό, ούτε καν την ημερήσια εφημερίδα απλά το διάβαζες στο διαδίκτυο. Η υπηρεσία του email αποτέλεσε τη δεύτερη υπηρεσία η οποία άλλαξε άρδην τον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούσαν οι άνθρωποι μεταξύ τους και ενίσχυσε την πληροφόρηση και την γρήγορη διακίνηση πληροφοριών στο διαδίκτυο.

Ήταν η εποχή του web 1.0 ή η εποχή του "διαβάζω". Η κατασκευή ιστότοπων ήταν για λίγους μνημένους, με γνώσεις πληροφορικής, πρωτοκόλλων, δικτύων κλπ.

Μετά από μερικά χρόνια ξεπήδησαν οι πλατφόρμες-portals, όπου είτε ήταν στημένες από εταιρίες ή οργανισμούς και στις οποίες άνοιγες

λογαριασμό (π.χ. blogspot, facebook) είτε δημιουργούσες τον δικό σου δυναμικό ιστότοπο εγκαθιστώντας σε δικό σου χώρο μία από τις δωρεάν πλατφόρμες CMS ή blogs (joomla, wordpress, drupal). Πλέον μπορούσες να ανεβάσεις εύκολα το δικό σου περιεχόμενο. Οριοθετήθηκε έτσι το Web 2.0 όπου πλέον είναι η εποχή του “Δημοσιεύω και Διαβάζω” (Πλουμίδη, 2015). Αρχικά ξεχώρισε η πλατφόρμα joomla. Πλέον έχει ξεπεραστεί από την πλατφόρμα wordpress. Ωστόσο ο μέσος χρήστης προτιμά να δημιουργεί λογαριασμό σε μία έτοιμη πλατφόρμα π.χ. blogs.sch.gr, instagram, wordpress.com, www.blogger.com και να ξεκινά κατευθείαν την δημοσίευση πληροφοριών. Τα κινητά έχουν παίξει και αυτά τον ρόλο τους καθώς δεν απαιτείται καν η χρήση υπολογιστή. Τα emails, η χρήση κοινωνικών δικτύων και αρκετές διαδικασίες που παλαιότερα απαιτούσαν την απόκτηση ενός υπολογιστή, μπορούν πλέον να πραγματοποιηθούν και από ένα ‘έξυπνο’ φθινό κινητό με το ένα πέμπτο του κόστους ενός καινούργιου υπολογιστή.

Οι αναφορές στη βιβλιογραφία για τα εργαλεία Web 2.0 εστιάζουν περισσότερο στην κοινωνική διάσταση της χρήσης τους. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται α) στα ιστολόγια (blogs), δηλαδή ιστοσελίδες όπου ο καθένας μπορεί να δημοσιεύσει κείμενο, εικόνες ή συνδέσμους και να εκφράσει μια γνώμη ή να κάνει κάποιο σχόλιο σε κάτι που ανέβασε κάποιος άλλος και β) στα wikis, εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που προωθούν την εξατομικευμένη μάθηση και τη συνεργασία καθώς επίσης και την ομότιμη αξιολόγηση. Τα Web 2.0 εργαλεία περιλαμβάνουν εφαρμογές διαμοιρασμού πολυμέσων (Photo / SlideSharing, VideoSharing), και έρευνες δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν το youtube για να διαφωτίσουν τους μαθητές τους σχετικά με το περιεχόμενο του μαθήματος και να καταστήσουν σαφές το γνωστικό αντικείμενο, προσφέροντας στους μαθητές έναν οπτικό - παραστατικό τρόπο διδασκαλίας (Μαζαράκη κ.α., 2017).

Ατενίζοντας το μέλλον και προσπαθώντας να το προβλέψουμε, ήδη εικάζουμε για το web 3.0 ως “τον σημασιολογικό ιστό” όπου η πληροφορία μπορεί να γίνει κατανοητή από τις μηχανές (Berners-Lee, 1998). Όμως δεν είναι ξεκάθαρο ποια θα είναι η μορφή του Web 3.0 και που ακριβώς θα καταλήξει η εφαρμοσμένη τεχνολογία. Στη συνέχεια θα διερευνηθεί κατά πόσο το web 2.0 έχει εδραιωθεί στην εκπαιδευτική πραγματικότητα των σχολικών μονάδων και των εκπαιδευτικών και θα προσπαθήσουμε να αιτιολογήσουμε γιατί δεν είναι αυτό που αναμενόταν.

Πίνακας 1: Από το Web 1.0 στο Web 2.0

WEB 1.0	WEB 2.0
Διαβάζω	Δημοσιεύω και διαβάζω
Στατικές ιστοσελίδες	Δυναμικοί ιστότοποι
Ιστοσελίδα (html)	Portal, CMS, LMS, KMS, ILS (html, php, javascript, AJAX, asp, java, aspx, βάσεις δεδομένων mysql, sql κλπ)
Επισκέψεις	Likes
Εξειδικευμένες γνώσεις πληροφορικής	Απλός χρήστης
Υπολογιστής	Υπολογιστής, κινητά, έξυπνες τηλεοράσεις, παιχνιδομηχανές κ.α.

Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται πλέον στην καθημερινή ζωή. Οι υπολογιστές στην εποχή μας «βρίσκονται παντού γύρω μας», σε κάθε είδους συσκευές και μέσα και είναι δεδομένο ότι στον 21ο αιώνα οι υπολογιστές θα παίζουν ακόμη σημαντικότερο ρόλο στην εργασία αλλά και στην καθημερινή μας ζωή (Δημητρακοπούλου, 2002).

Η συνεργατική μάθηση με υποστήριξη υπολογιστή (Computer Supported Collaborative Learning) είναι ένας κλάδος των επιστημών της μάθησης που ασχολείται με τη μελέτη του πώς οι άνθρωποι μπορούν να μάθουν μαζί με τη βοήθεια των υπολογιστών. Η αλληλεπίδραση της μάθησης με τη τεχνολογία προκύπτει ότι είναι μία πολύ περίπλοκη υπόθεση (Stahl et al., 2006).

Η Ηλεκτρονική Μάθηση (e-Learning) μπορεί να οριστεί ως μία διαδικασία μάθησης η οποία πραγματοποιείται με τη βοήθεια υπολογιστή (Clark & Mayer, 2003). Η Ηλεκτρονική Μάθηση δεν περιορίζεται μόνο στην απόκτηση δεξιοτήτων ΤΠΕ. Καλύπτει ένα ευρύ σύνολο εφαρμογών και διεργασιών, όπως την on-line, web-based, computer-based μάθηση, τις εικονικές τάξεις (virtual classrooms) και τη συνεργασία με ψηφιακά μέσα.

Τα τελευταία χρόνια έχουν κάνει την εμφάνισή τους μια σειρά από περιβάλλοντα- συστήματα τα οποία ανήκουν στη γενική κατηγορία των Συστημάτων Διαχείρισης Περιεχομένου (CMS-Content Management Systems) (π.χ. ILS: Integrated Learning Systems, KMS: Knowledge Management Systems, LMS: Learning Management Systems). Ο όρος e-learning αναφέρεται στα παραπάνω συστήματα και δηλώνει οποιαδήποτε μορφή διδασκαλίας-μάθησης η οποία πραγματώνεται διαμέσου των τεχνολογιών του υπολογιστή και του διαδικτύου.

Η τάση της εποχής, ωθούμενη από τις ευρυζωνικές συνδέσεις και την αύξηση της χρήσης ΗΥ / οικογένεια, είναι οι περισσότερες e-learning εφαρμογές να είναι web-enabled, ώστε να είναι προσβάσιμες από παντού, οποιαδήποτε στιγμή (Μαυραντζάς, κ.ά., 2007)

To Web 2.0 στην Ελλάδα

Στην Ελληνική πραγματικότητα η επανάσταση του web 2.0 έγινε αρχικά με τα blogs και κυρίως με τη διείσδυση του facebook, του twitter και του instagram μεταγενέστερα. Είναι αλήθεια ότι το facebook ήταν η αιτία να μπει η χρήση του διαδικτύου με τη δημοσίευση σημαντικών ή ασήμαντων πληροφοριών (μηνυμάτων και φωτογραφιών κατά κύριο λόγο) στην καθημερινότητα του μέσου Έλληνα. Ο μέσος Έλληνας χρήστης μπορεί να μην ξέρει τον ορισμό του internet, τι σημαίνει ο όρος byte, πως να κάνει μόνος του την ηλεκτρονική φορολογική δήλωση ή ακόμα αν έχει email και ποιο είναι αυτό, ωστόσο μπορεί ταχύτατα να πει πόσο likes έλαβε σήμερα, ποια είναι η τελευταία δημοσίευση στον 'τοίχο' του στο facebook ή πια θα είναι η επόμενη που ήδη οργανώνει στο μυαλό του. Προσπάθειες ενσωμάτωσης του facebook στην εκπαιδευτική διαδικασία δίνουν μια ευκαιρία γεφύρωσης του χάσματος που επικρατεί στη ζωή των νέων που ξεχειλίζει από τεχνολογική καινοτομία και του εκπαιδευτικού συστήματος που συχνά πασχίζει να συμβαδίσει με τους ρυθμούς αυτούς (Παπαχαρίτου, 2016).

Στην εκπαιδευτική κοινότητα η πραγματικότητα είναι λίγο καλύτερη ωστόσο δεν μπορούμε να πούμε ότι η διείσδυση είναι η αναμενόμενη.

Από τα αναρτημένα στοιχεία του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (ΠΣΔ, 2018) βρίσκουμε ότι οι εγγεγραμμένοι εκπ/κοί είναι συνολικά 136.964. Ειδικότερα α) 129.759 εκπαιδευτικοί, β) 5.725 αναπληρωτές και γ) 1.480 ιδιωτικοί Εκπαιδευτικοί. Αν προσθέσουμε και τους 18.107 επίσημους λογαριασμοί μονάδων έχουμε συνολικά 155.071 διακριτούς χρήστες (σχολικές μονάδες και εκπαιδευτικούς Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης).

Από την ίδια πηγή βρίσκουμε ότι οι ενεργές ιστοσελίδες είναι 17.211. Άρα ένας στους εννιά διακριτούς χρήστες έχει ιστοσελίδα στον χώρο του ΠΣΔ. Σε αυτές τις περιπτώσεις δεσπόζουν οι πλατφόρμες Joomla και Wordpress, ενώ πολύ μικρό είναι το ποσοστό των εγκαταστάσεων Moodle στον προσωπικό χώρο, ιδιαίτερα ενεργών, εκπαιδευτικών.

Ας δούμε δειγματοληπτικά τι γίνεται συγκεκριμένα με τις ιστοσελίδες των σχολικών μονάδων του νομού Καρδίτσας. Από το url <http://www.sch.gr/sites>, επιλέγουμε το Ν. Καρδίτσας και ανοίγουμε την 1η σελίδα των αποτελεσμάτων με 14 σχολικές μονάδες. Με απλή περιήγηση διαπιστώνουμε:

- 6 Σχολικές μονάδες έχουν να ενημερώσουν την ιστοσελίδα τους 2 έως 6 χρόνια. Η μια ιστοσελίδα αφορά το 11ο Δημοτικό σχολείο Καρδίτσας που πλέον δεν υπάρχει αλλά η σελίδα εμφανίζεται ακόμη στον κατάλογο.
- 6 έχουν ανεβάσει κάποια πληροφορία στο 2018 εκ των οποίων τα 4 είναι αρκετά ενεργές,

Η κατάσταση χειροτερεύει στην περίπτωση των ιστοσελίδων που έχουν δημιουργηθεί από εκπαιδευτικούς. Από το url: http://www.sch.gr/teachers_sites/, πάλι για τον νομό Καρδίτσας, στην 1η σελίδα των αποτελεσμάτων (εξορισμού εμφανίζει αλφαβητικά τα αποτελέσματα), από τις 14 ιστοσελίδες:

- οι 12 βρίσκονται στο αρχικό τους στάδιο (άρα δημιουργήθηκαν και εγκαταλείφθηκαν) ή δεν λειτουργούν καθόλου (500 internal error, mysql error κ.α.),
- οι 2 είναι σχετικά ενημερωμένες.

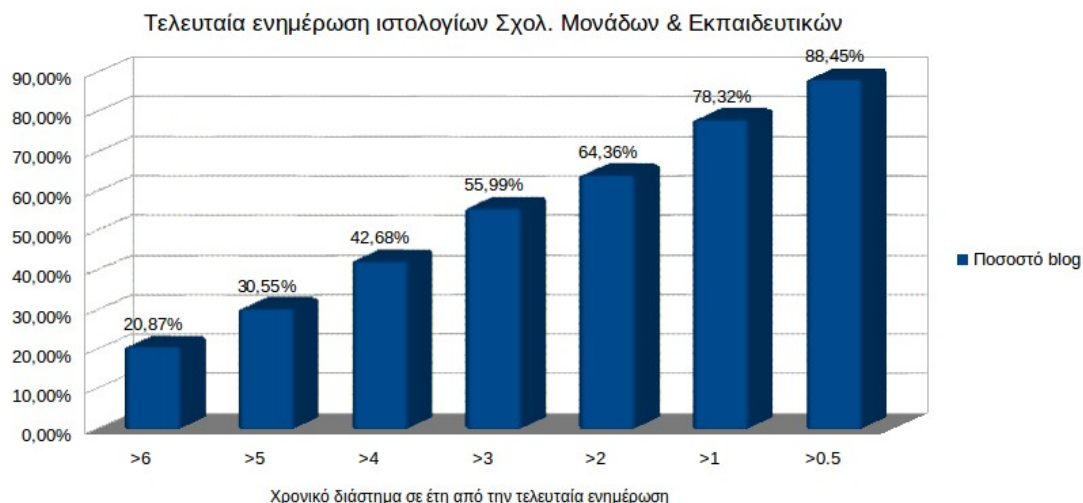
Τα τελευταία χρόνια μπορεί να παρατηρηθεί η μετακίνηση των μεμονωμένων χρηστών (εκπαιδευτικών και σχολικών μονάδων) από τους προσωπικούς ιστότοπους (Joomla, Wordpress, Moodle και HTML ιστοσελίδες) στη χρήση των ιστολογίων που δημιουργεί αυτόματα με λίγα κλικ το ΠΣΔ στους εγγεγραμμένους χρήστες του (πλην μαθητών). Τα ιστολόγια που παρέχει το ΠΣΔ είναι η multisite network υλοποίηση της πλατφόρμας Wordpress. Τα ιστολόγια είναι πιο εύκολα στη διαχείριση, χωρίς ανάγκη για updates και συντήρηση αφού αυτά γίνονται κεντρικά από το ΠΣΔ.

Στην παραπάνω αναφορά των 14 ιστοσελίδων σχολικών μονάδων, το 14ο και το 18ο ΔΣ Καρδίτσας εγκατέλειψαν τις αρχικές ιστοσελίδες και πλέον 'ανεβάζουν' τα νέα τους στα ιστολόγια τους.

Στα περισσότερα Δημοτικά Σχολεία, με φωτεινή εξαίρεση το 18 Δ.Σ., εάν δεν ασχοληθεί ο Πληροφορικός, οι ιστοσελίδες αντιμετωπίζονται σαν κάτι παράξενο, δύσκολο, σχεδόν "εξωγήινο" και οι υπόλοιποι συνάδελφοι αρνούνται πεισματικά να αναλάβουν την ενημέρωση του ιστοτόπου της σχολικής μονάδας, έστω και με την υποστήριξη του Πληροφορικού.

Αν θελήσουμε να κάνουμε μια ευρύτερη ανάλυση με μεγαλύτερη στατιστική αξία μπορούμε να ερευνήσουμε τις πληροφορίες που δίνει το ΠΣΔ για τα ιστολόγια των σχολικών μονάδων και των εκπαιδευτικών (blogs.sch.gr/blogs/). Στις 27 Αυγούστου 2018, ο αριθμός των ιστολογίων που είχαν δημιουργηθεί στο ΠΣΔ ήταν 48,098. Μια γραφική παράσταση για το πόσο ενημερωμένα είναι αυτά τα εκπαιδευτικά ιστολόγια φαίνεται

στην Εικόνα 1. Παρατηρούμε ότι περίπου το 80% των ιστολογίων έχει να ενημερωθεί τουλάχιστον έναν χρόνο, ενώ περισσότερα από τα μισά ιστολογία έχουν να ενημερωθούν τουλάχιστον τρία χρόνια.

Εικόνα 1. Ποσοστό ιστολογίων του ΠΣΔ σε σχέση με την τελευταία ενημέρωση

Το παράξενο είναι ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί είναι ενεργοί χρήστες του facebook. Ωστόσο, ακόμα και αυτοί δεν μπορούν εύκολα να αλλάξουν την ανάλυση μιας φωτογραφίας για να την μικρύνουν σε διαστάσεις ή μέγεθος.

Πίνακας 2. Η ανακολουθία του Web 2.0. στην εκπαιδευτική κοινότητα

Επαγγελματικός τομέας	Προσωπικός τομέας
Δεν ξέρω πως να αξιοποιήσω το Web 2.0.	Έχω τουλάχιστον έναν λογαριασμό σε facebook, instagram, twitter, amazon, ebay, paypal κλπ.
Δεν γνωρίζω να στέλνω και να απαντάω σε email.	Γνωρίζω πως να κάνω like, να δημοσιεύω στην τοίχο μου ή να στέλνω χρόνια πολλά στους φίλους μου στο facebook.
Χρησιμοποιώ το κασετόφωνο με χιλιοχαραγμένα Cds για να διδάξω με ήχους ξένες γλώσσες, μουσική, δημοτικά τραγούδια, ήχους ζώων κλπ) και πάντα αναζητώ που έχουν αφήσει οι συνάδελφοι το μοναδικό καλό σχολικό cd player.	Έχω στο κινητό μου τηλέφωνο όλη τη μουσική συλλογή μου την οποία ακούω από bluetooth ακουστικά και ηχεία.
Παλιός ΗΥ 10ετίας έως και 20ετίας που τον πήρα με την επιδότηση των επιμορφώσεων, στον οποίο μπορούσα να κανονικό πληκτρολόγιο, γράψω σημειώσεις αλλά πλέον κολλάει οπότε δεν μπορώ να γράψω πολύ και έχει ΧΡ. Δεν υπάρχουν λεφτά για νέες σημειώσεις και	Νέο κινητό με 200-600€ που κάνει τα πάντα αλλά δεν έχει

καινούργιο.

φωτοτυπώ αυτές που έφτιαξα
χειρόγραφα πριν 4-5 χρόνια.

Η τεχνολογία είναι κακή και μου τρώει
πολύ χρόνο.

Η τεχνολογία είναι απίστευτη
και μου τρώει όλο τον
ελεύθερο χρόνο.

Στο εργαστήριο έχω πολύ παλιούς ΗΥ. Σε 17 ημέρες περιμένω το νέο
Αλλά εγώ θα τους κάνω update ή θα μπω update για το κινητό μου. Θα
σε διαδικασία να κάνω τις αναβαθμίσεις; φέρει 12 βελτιώσεις και 5
νέες δυνατότητες!

Οι παραπάνω διαπιστώσεις είναι, εν μέρει αναμενόμενες καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις αλλαγής διαδικασιών στον εργασιακό τομέα, έχει αποδειχθεί ότι το δυσκολότερο τμήμα είναι η αλλαγή της εργασιακής συμπεριφοράς των υπαλλήλων. Στα μαθήματα των Πληροφοριακών Συστημάτων Διοίκησης (M.I.S) το κυριότερο πρόβλημα, με το μεγαλύτερο ποσοστό αστοχίας της χρήσης Πληροφοριακών Συστημάτων στις επιχειρήσεις ή τις δημόσιες υπηρεσίες, είναι η εκπαίδευση και η προσαρμογή του εργαζομένου στα νέα δεδομένα εργασίας.

Στον αντίποδα:

-υπάρχουν εκπληκτικές ιστοσελίδες Ελλήνων εκπαιδευτικών με πρωτότυπο εκπαιδευτικό υλικό.

- Το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο παρέχει μια πληθώρα υπηρεσιών web 2.0 τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους μαθητές. Οι διαθέσιμες υπηρεσίες βελτιώνονται συνεχώς και προσθέτονται νέες. Η προσπάθεια του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου για την παροχή όσο το δυνατόν καλύτερων και σύγχρονων υπηρεσιών στην εκπαιδευτική κοινότητα της χώρας αναγνωρίζεται από την διεθνή επιστημονική κοινότητα, με διακρίσεις που, το ΠΣΔ, έχει αποσπάσει.

- Η χρήση της τεχνολογίας ubuntu server με thin-fat clients στα ελληνικά εργαστήρια Πληροφορικής είναι παγκόσμιο φαινόμενο στην αξιοποίηση υπολογιστικού εξοπλισμού παλαιάς τεχνολογίας. Όπως φαίνεται και στη επίσημη ιστοσελίδα του LTSP προγράμματος (2014) η χώρα μας κατέχει την πρώτη θέση παγκοσμίως σε LTSP υλοποιήσεις.

- Οι επιτυχίες των Ελλήνων εκπαιδευτικών σε ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το eTwinning, το οποίο βασίζεται κυρίως σε web 2.0 εργαλεία για απομακρυσμένες συνεργασίες σχολείων, δείχνουν ότι μέρος της Ελληνικής εκπαιδευτικής κοινότητας πρωτοστατεί στον Ευρωπαϊκό χώρο της εκπαίδευσης.

Το ερώτημα (προς διερεύνηση) είναι γιατί θεωρείται τόσο δύσκολο η ενημέρωση μιας ιστοσελίδας (προσωπικής ή υπηρεσιακής) ενώ θεωρείται απλή διαδικασία να ανοίξει κάποιος/κάποια λογαριασμό και να αρχίσει να δημοσιεύει πληροφορίες στο facebook ή στο instagram; Προφανώς τα αίτια δεν είναι στη φύση του web 2.0 αλλά στη γενικότερη κουλτούρα του Έλληνα εκπαιδευτικού και τι έχει γίνει ως τώρα ώστε αυτή να αλλάξει.

Μια πιθανή ερμηνεία αποτελεί η καθυστερημένη εμφάνιση και το υψηλό κόστος της τεχνολογίας ADSL στην Ελλάδα καθώς είχε ως αποτέλεσμα την μικρή διείσδυση του διαδικτύου στα Ελληνικά νοικοκυριά. Το 2010 η Ελλάδα είχε το τέταρτο χειρότερο ποσοστό στην Ευρώπη. Αυτό με τη σειρά του έφερε την Ελλάδα στις τελευταίες θέσεις της Ε.Ε., όσο αφορά την χρήση του διαδικτύου στην προσωπική και εργασιακή ζωή (European Commission, 2018).

Στην Ελληνική κοινωνία είναι αναμενόμενο ότι η επιβολή κανόνων δημιουργεί αντιδράσεις. Επιπλέον, η έλλειψη προετοιμασίας της αλλαγής νοοτροπίας, η διαφήμιση των πλεονεκτημάτων της χρήσης των νέων

τεχνολογιών (χωρίς να σημαίνει ότι αποτελεί πανάκεια) σε κάθε επίπεδο (σχολείο, κοινωνία) με διάφορα μέσα (M.M.E., ημερίδες, συνέδρια, σχολική ενδοεπιμόρφωση) δείχνει τις οργανωτικές ατέλειες του εγχειρήματος.

Τα κοινωνικά δίκτυα ήταν μια τεχνολογική μόδα που μπήκε στη ζωή μας ως κοινωνική ανάγκη ενώ η αξιοποίηση των ΤΠΕ στο σχολείο μεταφράζεται ως απαίτηση χωρίς η εκπαιδευτική κοινότητα να είναι ώριμη για τέτοια αλλαγή. Οι εκπαιδευτικοί δεν πείστηκαν ότι τα νέα εργαλεία του web 2.0 θα βελτιώσουν τη διδασκαλία και θα διευκολύνουν την ζωή τους μέσα στην τάξη. Η παραδοσιακή διδασκαλία καλά κρατεί και είναι πολύ δύσκολο να υλοποιηθούν οι νέες θεωρίες διδασκαλίας μέσα στην τάξη με την αξιοποίηση των ΤΠΕ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο ξεπεσμός της χρήσης των διαδραστικών πινάκων σε απλούς προβολείς ταινιών.

Τα προγράμματα επιμόρφωσης στις ΤΠΕ Α' και Β' επιπέδου δεν στόχευσαν στην αλλαγή της κουλτούρας των εκπαιδευτικών (η οποία έπρεπε να γίνει σταδιακά και σε βάθος χρόνου). Αντίθετα στόχευσαν στην αυτόματη μετατροπή των επιμορφούμενων σε γνώστες και εφαρμοστές των όσων έχουν διδαχθεί στην εκάστοτε επιμόρφωση με το τέλος της. Οι επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών γίνονται ασύνδετα και σε άτακτα μεταξύ τους χρονικά διαστήματα με αποτέλεσμα να μειώνονται τα όποια οφέλη τους. Η αλλαγή κουλτούρας είναι δύσκολη και το web 2.0 είναι ακριβώς αυτό. Επιπρόσθετα, οι αξιολογήσεις των προγραμμάτων επιμόρφωσης δεν λαμβάνονται σοβαρά υπόψη για τη συνέχισή τους ή τη σωστή τροποποίηση-βελτίωσή τους. Με βάση τα παραπάνω, οι επιμορφώσεις έχουν οδηγήσει ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό των εκπ/κών να φοβηθεί και στη συνέχεια να απορρίψει την χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία. Από τις πρώτες περιόδους υλοποίησης των επιμορφώσεων, διαπιστώθηκε ότι οι εκπαιδευτικοί που επιμορφώθηκαν, στα πλαίσια του Προγράμματος "Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στην Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση" εμφάνισαν λιγότερο θετικές στάσεις σχετικά με το ρόλο και την αποτελεσματικότητα των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη (Τζιμογιάννης & Κόμης, 2006).

Ο Μ.Ο. ηλικίας των εκπαιδευτικών είναι 48 έτη (στοιχεία ΟΛΜΕ και ΔΟΥ 2017). Αυτό σημαίνει ότι οι περισσότεροι συνάδελφοι απεφοίτησαν από δημόσια Λύκεια χωρίς να έχουν χρησιμοποιήσει υπολογιστές και να έχουν διδαχθεί μαθήματα Πληροφορικής. Τέτοιας μορφής ψηφιακό χάσμα δεν εξαφανίζεται με 2-3 επιμορφώσεις τύπου Α' και Β' επιπέδου. Η φοβία για τη χρήση των ΗΥ έχοντας απέναντι, τους γεννημένους μέσα στην τεχνολογία, μαθητές είναι ένας πολύ μεγάλος ανασταλτικός παράγοντας.

Στις πλατφόρμες Joomla, Wordpress, Moodle, Drupal, Blogger κ.λ.π., υπάρχει εντελώς διαφορετικό περιβάλλον στο front end (περιβάλλον για τους επισκέπτες) από ότι στο back end (περιβάλλον διαχείρισης). Στο Facebook και στα περισσότερα εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης με το login εμφανίζονται περισσότερα εργαλεία χωρίς να αλλάζει σημαντικά το περιβάλλον του χρήστη. Επιπλέον, οι πιο διαδομένες πλατφόρμες (Instagram, Twitter, eBay, Amazon και Facebook) είναι αρκετά απλές, χωρίς ιδιαίτερα εργαλεία, κάνοντας την αναζήτηση και τη δημοσίευση πληροφορίας πολύ απλή και γρήγορη. Τα portals από την άλλη είναι αρκετά πιο πολύπλοκα και θέλουν βαθύτερη κατανόηση του τρόπου λειτουργίας τους. Στην περίπτωση της ενημέρωσης ιστοσελίδων σχολικών μονάδων, μία υπηρεσιακή και άρα επίσημη δημόσια ανάρτηση προκαλεί άγχος στον συντάκτη.

Συμπεράσματα

Το πρόβλημα λοιπόν της αφομοίωσης του web 2.0 από την εκπαιδευτική κοινότητα είναι καθαρά θέμα κουλτούρας. Η κουλτούρα δημιουργείται μέσα από την παιδεία μετά από μία ή δύο γενιές και αυτό απαιτεί όραμα, συνέπεια και συνέχεια.

Μερικές προτάσεις για την βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης είναι οι εξής:

- Κάθε δράση πρέπει να διαφημιστεί τόσο στην εκπαιδευτική κοινότητα όσο και στην κοινωνία. Η παιδεία είναι ένα πολύ ευαίσθητο θέμα για όλους (μαθητές, εκπαιδευτικούς γονείς, ευρύτερη κοινωνία). Όλα τα εμπλεκόμενα μέρη πρέπει να κατανοούν την αναγκαιότητα των δράσεων που έχουν σχεδιαστεί ώστε να αποζητούν τα οφέλη τους με ενθουσιασμό.

- Θα ήταν αρκετά πιο εύκολο να διδαχθούμε από την επιτυχή υλοποίηση επιμορφώσεων εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ από άλλες χώρες. Για παράδειγμα στην Ιρλανδία για την επίτευξη επιμόρφωσης δόθηκαν τα κατάλληλα κίνητρα στους εκπαιδευτικούς με την μορφή πτυχίων και μεταπτυχιακών κατάλληλα διαμορφωμένων στις ανάγκες τους. Διαμορφώθηκε το κατάλληλο κλίμα στην κοινωνία και ωρίμασε η ιδέα της εισαγωγής και χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στην Β. Ιρλανδία η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία συνοδεύτηκε, εκτός από την επιμόρφωση του συνόλου σχεδόν των εκπαιδευτικών και από παράλληλη στήριξη ενός ενοποιημένου πληροφοριακού συστήματος e-learning (αντίστοιχο του Ελληνικού myschool, αλλά υλοποιήθηκε 15 χρόνια πριν). Όλα τα παραπάνω είχαν συνεχή υποστήριξη και συνεχή βελτίωση μετά το πέρας των σχετικών προγραμμάτων (Μαυραντζάς, 2003).

- Τίποτε δεν είναι σημαντικό αν δεν είναι απαραίτητο. Η επιμόρφωση Α' επιπέδου πρέπει να είναι αναγκαίο προσόν για την επιλογή διευθυντών. Ακόμη περισσότερο, μετά την επιλογή των διευθυντικών στελεχών θα έπρεπε να υπάρχει υποχρεωτική εκπαίδευση και αξιολόγηση στην χρήση των πληροφοριακών συστημάτων που θεωρεί απαραίτητα το Υπουργείο Παιδείας.

- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (όχι μόνο αυτή που αφορά τις ΤΠΕ) πρέπει να είναι σχεδιασμένη ώστε να προσφέρει συνεχή εκπαίδευση, καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου και όχι αποσπασματική, ασυνεχή και ασύνδετη με τα προηγούμενα προγράμματα επιμόρφωσης.

Αναφορές

Berners-Lee, T., (1998). Semantic Web Road map. Retrieved 5 Ιουνίου, 2018 from <https://www.w3.org/DesignIssues/Semantic.html>.

European Commission, Eurostat statistics. Retrieved 28 August 2018, from <https://ec.europa.eu/eurostat/web/digital-economy-and-society/data/main-tables>
Linux Terminal Server Program (2014), LTSP Usage Statistics. Retrieved June 25, 2018 from <http://www.ltsp.org/stories/stats/>

Clark, R. C., & Mayer, R. E. (2003). E-learning and the science of instruction. San Francisco: Jossey-Bass.

G. Stahl, T. Koschmann and D. Suthers (2006). Computer-supported collaborative learning: A historical perspective. In: R.K. Sawyer, Editor, Cambridge handbook of the learning sciences, Cambridge University Press, Cambridge, UK (2006), pp. 406-427.

ΠΣΔ (2018), Δικτυακοί τόποι εκπαιδευτικών. Ανακτήθηκε 29 Απριλίου, 2018, από http://www.sch.gr/teachers_sites/

ΠΣΔ (2018), Δικτυακοί τόποι σχολείων και γραφείων. Ανακτήθηκε 29 Απριλίου, 2018, από <http://www.sch.gr/sites>

- ΠΣΔ (2018), Εκπαιδευτικές κοινότητες & Ιστολόγια ΠΣΔ. Ανακτήθηκε 27 Αυγούστου, 2018, από <https://blogs.sch.gr/blogs/>
- ΠΣΔ (2018), Τι είναι το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο;. Ανακτήθηκε 29 Απριλίου, 2018, από <http://www.sch.gr/about/>
- Δημητρακοπούλου, Α. (2002). Διαστάσεις διδακτικής διαχείρισης των εκπαιδευτικών εφαρμογών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και ης Επικοινωνίας: Στο Χ. Κυνηγός & Ε. Δημαράκη (επιμ.) Νοητικά Εργαλεία και Πληροφοριακά Μέσα. Παιδαγωγική Αξιοποίηση της Σύγχρονης Τεχνολογίας για τη Μετεξέλιξη της Εκπαιδευτικής Πρακτικής (57- 81). Αθήνα: Εκδ. Καστανιώτη.
- Μαζαράκη Δ., Παπανικολάου Κ. & Μακρή Κ. (2017). Παιδαγωγική Αξιοποίηση εργαλείων Web 2.0 σε εκπαιδευτικά σενάρια από υποψήφιους εκπαιδευτικούς. Πρακτικά Εργασιών 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία», σ. 320-333, Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, 21-23 Απριλίου 2017. ISSN 2529-0924, ISBN 978-618-83186-0-1.
- Μαυραντζάς Ν., (2005). Η χρήση των ΤΠΕ στο νέο εκπαιδευτικό σύστημα της Ιρλανδίας . 3ο Συνέδριο Σύρου, ΤΠΕ στην Εκπαίδευση, Σύρος, Μάιος 2005.
- Μαυραντζάς, Ν., Παρασκευάς Μ. & Πεππές, Α. (2007). Η ευρυζωνικότητα στον χώρο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. 4ο Συνέδριο Σύρου στις ΤΠΕ, Σύρος, Μάιος 2007.
- Πλουμίδα, Δ., (2015), *Η τεχνολογία Web 3.0 και ο σημασιολογικός ιστός*. Ανακτήθηκε 28 Απριλίου, 2018 από nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/13384/STE_MHP_00139_Medium.pdf
- Τζιμογιάννης, Α., Κόμης Β. (2006). Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση: Διερευνώντας τις απόψεις εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 5ο Συνέδριο ΕΤΠΕ, Θεσσαλονίκη, 5-8 Οκτωβρίου 2006.
- Χριστίνα Παπαχαρίτου (2016). *Διερευνώντας την αξία του facebook ως διδακτικού Εργαλείου*. Proceedings of the 10th Pan-Hellenic and International Conference "ICT in Education", Ioannina: HAICTE. 23-25 September 2016. ISSN 2529-0916, ISBN 978-960-88359-8-6.